

Hoorntje

Compilatiesleutel tot de Noordwest-Europese soorten, gebaseerd op Hansen & Knudsen (1997; H&K) en Jülich (1984).

De conidiën worden aan de sporen gevormd, maar zijn niet altijd aanwezig. Indien gespen aanwezig zijn aan de hyfen, dan betreft het een niet-Europese soort.

Calocera is polyfyletisch en zal in de toekomst opgesplitst gaan worden.

Vet - Uit Nederland en/of Vlaanderen bekend

- 1 Vruchtlichaam koraalvormig vertakt en kleverig; grote soort, tot 10 cm . . . . . (Kleverig koraalzwammetje) ***C. viscosa*** (Pers.) Fr.

Jülich: 433 ● H&K: 91 ● Reid 1974, Trans. Br. Mycol. Soc. 62(3): 433-494

Vruchtlichaam onvertakt cilindrisch, (enkel) dichotoom vertakt, knots- tot spatelvormig, droog, niet groter dan 1.5(-2 cm) 2

- 2 Sporen 7-10(-12) x 3-4(-4.5) µm, bij rijpheid deels met 1 sept of geen sept (zeer zelden met 2-3 septen), deels iets ingesnoerd en altijd dunwandig. 3

Sporen gemiddeld > 10 µm, bij rijpheid met 1-3 septen, dun- tot iets dikwandig, cilindrisch, zonder insnoering, meestal iets gebogen. . 4

- 3 Eindcellen steelhyfen regelmatig; fertiele deel niet tot nauwelijks breder dan steel (maar zie opmerking). Meestal op loofhout, maar kan ook op naaldhout voorkomen . . . . .

. . . . . (Geel hoorntje) ***C. cornea*** (Batsch) Fr.

Jülich: 434 ● H&K: 91 ● Reid 1974, Trans. Br. Mycol. Soc. 62(3): 433-494

Er bestaat een vorm waarvan het fertiele deel verbreed is en plooiën heeft (morchelloïd) en lijkt dan zeer sterk op *C. glossoides* en *C. pedicellata*.

Eindcellen steelhyfen onregelmatig, met enkele korte zijtakken; fertiele deel duidelijk verbreed. Uitsluitend op naaldhout (?) . . . . .

. . . . . ***C. pedicellata*** Shirouzu

Shirouzu *et al.* 2017, Persoonia 38: 156-169 ● Enzlin 2021, Coolia 64(3): 167-170 (als *Calocera cf. cornea*)

- 4 Fertiele deel niet tot nauwelijks breder dan steel; sporen (8-)10-13(-14) x 3-4 µm. Op naaldhout. . . . . (Gaffeloorntje) ***C. furcata*** (Fr.) Fries

Jülich: 434 ● H&K: 91 ● Reid 1974, Trans. Br. Mycol. Soc. 62(3): 433-494

Uitsluitend microscopisch te onderscheiden van *C. cornea* die ook op naaldhout kan voorkomen.

Fertiele deel duidelijk breder dan de steel. Op loof- of naaldhout. 5

- 5 Steel wittig, fertiele deel knots- tot spatelvormig, wittig tot lichtgeel; sporen (9-)10-13(-15) x 3-4 µm, met staafvormige conidiën. Op den (*Pinus*) en spar (*Picea*). . . . .

. . . . . (Spateloorntje) ***C. pallidospatulata*** D.A. Reid

Jülich: 434 ● Reid 1974, Trans. Br. Mycol. Soc. 62(3): 433-494 ● Antonissen *et al.* 1990, Sterbeecia 15

Steel gelig (droog zwartbruin), fertiele deel lancetvormig tot onregelmatig verbreed; sporen (10-)12-14(-17) x 3-4.5(-5) µm, met

ronde tot ellipsoïde conidiën. Uitsluitend op loofhout, vooral eik (*Quercus*) . . . . . (Knotshoorntje) *C. glossoides* (Pers.) Fr.

Jülich: 434 ● H&K: 91 ● Reid 1974, Trans. Br. Mycol. Soc. 62(3): 433-494

Er is verwarring mogelijk met morchelloïde vormen van *C. cornea* en *C. pallidospathulata*, maar ook *C. pedicellata*. Microscopisch onderzoek is noodzakelijk.

SYNONIEMEN

- *Calocera viscosa* var. *cavarae* zie *C. viscosa*

OPMERKINGEN

Calocera cornea (*Calocera* ssp?) kan geparasiteerd worden door *Tremella caloceraticola* (Hauerslev 1999).

Het verschil tussen *C. cornea* en *C. furcata* is niet altijd even duidelijk. Een mogelijk extra determinatiekenmerk vormt het basidiumtype (zie Van de Put 2014). *C. furcata* zou meest een W-type basidium bezitten, terwijl *C. cornea* vermoedelijk een V-type bezit (Zie Reid 1974: 442 met verwijzing naar McNabb 1965). Echter, materiaal van *C. furcata* (Barchem 11 november 2017, Jalink micr. contr. steel) had een tussenliggend UV-type basidium. Materiaal van *C. cornea* (21 oktober 2018, Sidderburen) op loofhout twee tot driemaal dichotoom vertakt, had een UW-type (sporen 8-9(-10) µm en zonder of met één sept).

Er zijn van *C. cornea* morchelloïde (verbrede clavula met enkele lengte- en of breedtegroeven) vormen bekend en daarmee lijken ze sterk op *C. glossoides* en *C. pedicellata*. Sporenmaten, -vorm en eventueel het aantal septen geven in dat geval uitsluitsel. Mogelijk dat de waarneming van *C. cf. glossoides* die De Meulder 2000 beschrijft, ook deze morchelloïde vorm betreft (Enzlin 2021).

C. glossoides - Volgens Kibby 2017 zijn er veel foutdeterminaties onder de waarnemingen van *C. glossoides*. Er is verwarring met morchelloïde vormen van *C. cornea*, *C. pallidospathulata* en *C. pedicellata*. Microscopie is noodzakelijk.

C. pedicellata - Moleculair onderzoek wees uit dat materiaal dat door Enzlin 2021 werd besproken *C. pedicellata* betrof, een Nieuw-Zeelandse soort die in 2017 door Shirouzu *et al.* beschreven werd. Het betreft de eerste vondst voor Europa. (schrift. meded. J.C. Zamora).

LITERATUUR

- Antonissen, I., De Haan, A., De Haan, M., De Meulder, H. & Van de Put, K 1990. De mycoflora van het Zoerselbos. Sterbeekia 15
- De Meulder, H. 2000. *Calocera cf. glossoides* (Pers. : Fr.) Fr., Knotshoorntje, een uiterst zeldzame soort? AMK Meded. 2000-2.
- Enzlin, R. 2021. Het 'Nephoortje', een echte bedrieger. Coolia 62(3): 167-170
- Hansen, L. & H. Knudsen (ed.) 1997. Nordic macromycetes Vol. 3. Heterobasidioïd, Aphyllophoroïd and Gastromycetoïd Basidiomycetes. Nordsvamp, Kopenhagen
- Hauerslev, K. 1999. New and rare species of Heterobasidiomycetes. Mycotaxon 72: 465-486
- Jülich, W. 1984. Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. Kleine Kryptogamenflora Band IIb/1. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart
- Kibby, G. 2017. Mushrooms and toadstools of Britain & Europe. Volume 1.
- McNabb, R. 1965. Taxonomic studies in the Dacrymycetaceae – 2. *Calocera* (Fries) Fries). N. Z. J. Botany 3: 31-58
- Reid, D.A. 1974. A monograph of the British Dacrymycetales. Trans. Br. Mycol. Soc. 62(3): 433-494
- Reid, D.A. 1988. *Calocera viscosa* var. *cavarae*, a white variant of the species new to Britain. Trans. Br. Mycol. Soc. 91(4): 705-707
- Shirouzu, T., Hosaka, K., Nam, K.-O., Weir, B.S., Johnston, P.R. & Hosoya, T. 2017. Phylogenetic relationships of eight new Dacrymycetes collected from New Zealand. Persoonia 38: 156–169
- Van de Put, K. 2014. Basidiomorfolgie bij *Dacrymyces*. Sterbeekia 33: 41-44